

Dokters huilen niet

1

‘We zouden eigenlijk best kunnen trouwen, als jij je eindexamen hebt gedaan,’ vond Gerard. Hij was eerstejaars medicijnen.

Els zat in de laatste klas van de havo. Ze waren samen op dezelfde school geweest en ze kenden elkaar al jaren. Tijdens Gerards laatste schooljaar was er tussen hen een innige vriendschap ontstaan.

‘We kennen elkaar al zó lang en zó goed,’ vervolgde Gerard, ‘waarom zouden we langer wachten? Of denk jij er anders over?’ vroeg hij haar onderzoekend aanzien.

‘O, nee,’ zei ze dromerig, ‘het lijkt me geweldig. Maar het duurt nog zo lang’. Bij haar laatste woorden hoorde hij het verlangen doorklinken in haar stem. Hij werd door deze vorm van bijval blij gestemd en hij vervolgde: ‘Sommigen vinden een huwelijk niet meer nodig, maar ik vind het een goede manier om je ouders te laten blijken, dat je je eigen leven begonnen bent.’

‘Je komt toch al niet meer thuis sinds je je studie begonnen bent,’ merkte Els op. ‘Je hebt toch met je ouders gebroken. Daarvoor hoeven we niet te trouwen.’

Ze was een beetje beledigd omdat hij hun

huwelijk wilde gebruiken om zijn ouders dwars te zitten. Het deed afbreuk aan hun grote liefde voor elkaar, vond ze.

Hij sloeg zijn arm om haar heen en drukte haar tegen zich aan. 'Daar trouwen we ook niet voor,' zei hij. 'Het komt er alleen maar bij. En echt gebroken heb ik niet met mijn ouders. Ik kom alleen niet meer thuis voor ik afgestudeerd ben. Ik wil laten zien, dat ik wel wat bereiken kan en dat ik wel een studie aankan, al ben ik twee keer blijven zitten op het atheneum. Moeder is er heilig van overtuigd, dat ik mijn artsexamen niet zal halen. Ik wil haar het tegendeel bewijzen. Ik wil haar bewijzen, dat dat zittenblijven op school alleen kwam doordat zij altijd aan mijn kop zanikte. Om er zeker van te zijn, dat dat niet meer gebeurt, wil ik haar niet meer zien voor ik iets bereikt heb.'

Ten teken dat ze het begreep, knikte Els. Hij hield van zijn moeder en hij haatte haar gelijktijdig, dacht ze. Ze had in de afgelopen jaren al zoveel over zijn moeilijkheden thuis gehoord. Die moeilijkheden hadden hen als het ware samengebracht. Zij had hem de hare verteld en hij haar de zijne.

Els' ouders waren gescheiden, ze woonde met haar zusje Lilian bij haar moeder. Ik heb

goedbeschouwd met mijn gescheiden ouders minder moeite dan Gerard met zijn ouders, die bij elkaar zijn gebleven, dacht ze.

Maar straks als ze getrouwd waren, zou dat allemaal minder belangrijk zijn. Omdat ze dan zoals Gerard al had gezegd, helemaal hun eigen leven waren begonnen.

Getrouwd, dacht Els.

Ze was nu zeventien, een maand voor haar eindexamen zou ze achttien worden. Gerard was twintig. Ze hadden al tijden geleden besloten om te trouwen, maar dat nu al zo gauw gebeuren zou! Het was eigenlijk een geweldig idee van Gerard. Ze zou na de havo de verpleging ingaan, maar dat kon net zo goed getrouwd als ongetrouwd. Ze moest nu wel een ziekenhuis zien te vinden waar de leerlingen ook extern mochten wonen.

‘Zou je niet liever gaan studeren?’ vroeg Gerard, toen ze dit probleem ter tafel bracht. ‘Je hebt later meer aan een afgemaakte studie dan aan een verpleegstersopleiding.’

‘Nee,’ zei ze, ‘ik denk er niet over. Ik voel voor de verpleging en niet voor een studie. Als we later naar de derde wereld willen, heb ik veel aan een verpleegstersopleiding.’

‘Dat is zo,’ bevestigde hij. ‘Dan moeten we

die paar jaar dat je in het ziekenhuis moet wonen maar door zien te komen, want voorzover ik gehoord heb, wonen leerling-verpleegsters nooit extern. Ik heb ernaar geïnformeerd, zie je.'

'Maar ik heb veel vrije dagen,' zag Els als lichtpunt. 'En jouw nieuwe kamer ligt als het ware onder de rook van het Academisch Ziekenhuis. Als ik daar nu volgend jaar eens beginnen kon.'

Gerard knikte.

'Geweldig,' vond hij. 'Je bent dan maar op een steenworp afstand. In ieder geval zullen we voor de hele wereld bij elkaar horen, als we getrouwd zijn. En we hoeven niet altijd meer dat eind te reizen en te trekken, als we elkaar willen zien.'

Els lachte. 'Het is van hier naar jouw kamer in Utrecht precies twintig kilometer,' zei ze. 'Maar ik geef toe, dat het een hele reis is, als je geen auto hebt. Met de fiets is het een heel eind, en met de bus doe je er ook uren over. Jouw brommertje heeft ons al heel wat goede diensten bewezen, maar je wordt er wel kletsnat op, als het regent.'

Gerard zuchtte.

'Er zijn zoveel studenten die een auto hebben,' zei hij. 'Ik snap niet hoe ze het voor el-

kaar krijgen. Ik zie er geen kans toe.'

'De tijd die jij besteedt om naar mij toe te komen, besteden zij misschien aan een bijbaantje,' opperde Els. 'Als we getrouwd zijn, doen we sam-sam met ons geld en dan kunnen we best een autootje houden. Hoewel we er dan minder een nodig hebben, natuurlijk.'

'Dat is zo,' zei hij, 'maar voor de vakanties zou het natuurlijk heerlijk zijn.'

'Ja, dan zijn we ook samen,' ontdekte ze nu pas. 'Wat een geweldige perspectieven toch allemaal. Wat jammer, Gerard, dat het nog zo lang duurt.'

'Werk maar hard,' zei hij, 'dan is het gauw zover.'

Ze gingen samen nog een poosje door met het spitten in hun land van belofte, hun gezamenlijke toekomst.

Toen Els Gerard tegen elf uur had uitgelaten en de huiskamer binnenging waar haar moeder zat te lezen, besloot ze haar maar meteen van hun nieuwe plannen op de hoogte te brengen.

'We gaan trouwen, mam,' zei ze.

Later dacht Jet van der Einden: Wat een geluk, dat ik toen zat te lezen. Misschien was ik anders meteen in een luid protest losgebarsten. Ze had nu even tijd nodig om vanuit het verhaal

waar ze mee bezig was tot de werkelijkheid terug te keren. Ze nam haar bril af en zag haar dochter de eerste ogenblikken slechts in een waas.

Toen zei ze verbouwereerd: ‘Maar, liefje, je school dan!’

‘Ei,’ repliceerde haar dochter, ‘ik bedoel natuurlijk: als ik van school ben.’

‘O, dan,’ antwoordde haar moeder gerustgesteld. ‘Dat had je al eens verteld. Maar zover zijn we nog niet. Ik schrok echt een beetje, Els. Ik kreeg al de ellendigste visioenen.’

‘Grootmoederlijke visioenen zeker,’ spotte Els mild. ‘Maak je maar niet ongerust hoor. Maar we trouwen wel direct na mijn examen,’ vervolgde ze toen. ‘Ik ben dan ook al achttien, dus...’ Els ging in een stoel zitten en trok haar benen behaaglijk onder zich. ‘Ik verheug me er zo op’ zei ze. ‘Altijd samen, mam. Het lijkt me heerlijk.’

Jet van der Einden dacht: laat ik tot honderd of desnoods tot tweehonderd tellen. Alles is beter dan nu tegen haar ingaan. Laat ik blij zijn, dat het niet is waarvoor ik bang was. En dat examen duurt nog zo lang. Dat is gelukkig volgend jaar pas. Wie dan leeft, wie dan zorgt.

‘Jij vindt het natuurlijk niet leuk,’ zei haar

dochter toen. 'Je hebt zelf zulke slechte ervaringen met pappa. Ik kan het me wel voorstellen. Maar Gerard is gelukkig anders. Ik ben zijn eerste meisje. Hij heeft nog nooit naar een ander meisje gekeken, geloof ik.'

Jet was nu zover, dat ze weer breeduit naar haar dochter kon glimlachen en ze zei: 'Omdat ik zelf teleurstellingen heb gehad, hoef ik nog niet te denken dat jij en Lilian ze ook zullen krijgen. Waarom zouden jullie: jullie kunnen best heel gelukkig worden. Zulke mensen zijn er wel meer.'

'Maar je keek toch niet erg verrukt, toen ik met mijn verhaal over trouwen aankwam,' zei Els pienter.

'Logisch,' antwoordde haar moeder. 'Ik vind het natuurlijk jammer, dat je al zo gauw het huis uitgaat. Nu ja, je gaat na je examen natuurlijk toch weg, maar als je trouwt is het zo definitief. Dan hoor je niet helemaal meer hier.'

'Dat zei Gerard ook,' zei ze. 'Het betekent, dat we dan bij elkaar horen, Gerard en ik. Maar we komen dikwijls, hoor. Maak je daar niet ongerust over,' verzekerde ze haar moeder. 'De meeste kinderen gaan kilometers van huis, als ze trouwen. Moet u eens zien wat 'n geluk of u hebt. We blijven op een schot afstand. Nog

jarenlang. In ieder geval tot Gerard arts is.'

Eigenlijk kon het veel gekker, dacht Jet. Het kind heeft warempel gelijk. Was die Gerard maar een beetje anders. Wat natuurlijker en vrolijker. Misschien was het al voldoende als hij een andere moeder had. Ze moest zich maar een beetje over die jongen ontfermen, nu die twee zulke grootse plannen hadden samen. Vooral nu die jongen niet meer thuis scheen te komen, zou hij een tweede honk wel kunnen gebruiken.

'Nu het zulk slecht weer wordt, kan Gerard hier de weekends wel blijven, als hij dat wil,' stelde ze voor. 'Het is geen pretje om midden in de nacht nog naar Utrecht terug te brommen, als je een gezellige avond hebt gehad.'

'Je bent een engel, mam,' zei haar dochter dankbaar. 'Ik zal het hem zeggen. Hij zal vast graag van je uitnodiging gebruik maken. Weet u,' vervolgde ze, 'als we getrouwd zijn, kopen we een wagentje. Dan kunnen we 's avonds nog eens even bij u aantuffen. Lijkt het u niet geweldig?'

Haar moeder knikte. Ze weet me de pil aardig te vergulden, dacht ze. Eigenlijk is het helemaal zo erg niet. En Gerard kon immers nog zo veranderen. Het had ook wel zijn goede zijde,

als je dochters er vroeg bij waren. Dochters met wie je bleef zitten, was immers ook niet alles. En hoe wist je ooit of iemand de ware Jakob had gevonden?

Tot na de kerstvakantie bleef Els het gevoel houden bij tijd en wijle in de zevende hemel te verkeren. Maar omstreeks eind januari begon dat te veranderen. In het huis waar Gerard zijn ruime kamers met keuken en balkon had, die Els altijd als ze er kwam weer toelachten als een gelukkig onderdak voor hun naaste toekomst, in dat huis was een kamer vrij gekomen. Er was een ouderejaarsstudent uitgegaan en een meisje, dat ook medicijnen studeerde en tegelijk met Gerard begonnen was, had die plaats ingenomen. Lydia heette ze. Lilian, die haar eens een keer gezien had toen ze Gerard een paar boeken terugbracht, zei dat ze zo knap als de hel was.

‘Ze was bij Gerard op bezoek!’ zei Lilian tegen Els, ‘je mag wel uitkijken, zeg: Gerard is best een knappe jongen, hoor.’

Lilian was een jaar jonger dan Els, die vond dat haar zusje over dingen sprak waar ze nog geen verstand van had.

‘Doe niet zo idioot,’ zei ze. ‘Gerard en Lydia praten samen wel eens over hun studie. Dat is

toch logisch, als je zo dicht bij elkaar woont en hetzelfde vak studeert!’

Dat was eigenlijk wel zo, maar die bezoeken van Lydia aan Gerard bleven Els dwarszitten. Ze begon er zelfs al over te piekeren het plan om in de verpleging te gaan op te geven en iets anders in Utrecht te gaan studeren. Maar ze verwierp dat al gauw weer als onmogelijk. Er was geen geld voor een studie. Haar vader was hertrouwd en had een gezin met twee jonge kinderen, twee jongetjes van twee en vijf jaar. Hij had wel iets anders aan zijn hoofd dan voor haar een dure studie te betalen. Ze moest het maar bij de verpleging houden.

Ze kon toch niet als een soort cerberus bij Gerard gaan zitten om de meisjes van zijn kamer te houden! Ze had zich door Lilian jaloers laten maken. Die bezoeken van Lydia stelden niets voor.

Op een avond dat ze weinig huiswerk had en best even naar Utrecht had kunnen gaan, dwong ze zichzelf om thuis te blijven en niet als een jaloerse kat Gerards doen en laten te controleren. Ze weigerde erover na te denken, dat Gerard door de week minder kwam dan anders. Ze hoefde er gewoon niet over te denken. Er was een reden voor: hij moest studeren.